

вильному творенні наказового способу (*давайте напишіть* правильно буде *пишіть* або *пишімо реферати*).

На рівні синтаксису чи не найбільше проблем є з ненормативними формами: *по адресу (на адресу)*, *по розкладу (згідно з розкладом)*, *по цих розділах (з цих розділів)*, *по визначенню (за означенням)*. Правильно буде вживати прийменник *згідно з* або *відповідно до*, тому не *згідно термінології*, а *згідно з термінологією*. Недоречним є речення «*я вибачаюся*», тобто прошу пробачення у себе, а правильно – *вибачте, пробачте, перепрошую, прошу вибачення, даруйте за*.

Давньогрецький філософ Демокріт говорив, що розумну людину можна впізнати за вмінням правильно ухвалювати рішення, діяти як належить, говорити без помилок. Тому надважливо берегти свій «мовленневий паспорт», бо «від мовного нігілізму до морального виродження один крок» (В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький).

ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ ЮРИСТІВ

Петрів І.

Національний університет «Львівська політехніка»

Інститут права та психології

petrivilona26@gmail.com

Науковий керівник – **Конівіцька Т. Я.**, старший викладач кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Зброя юриста – слово і закон. Культура мовленневої діяльності є однією з тих навичок, без якої не можливо стати професіоналом в юридичній сфері. Звісно, важливо знати закони і правові процедури, вміти отримати інформацію, проаналізувати матеріали справи, але всі зусилля зводяться нанівець, якщо правник не вміє правильно донести все те, що він опрацював. Під терміном «правильно» ми розуміємо не лише доречність, влучність, лаконічність, змістовність сказаного, а й те, як особа застосовує свої знання української мови на практиці. Легко слухати того промовця, який говорить чітко, структуровано, без суржику, калюк та інших помилок, які інколи відволікають аудиторію від самої теми доповіді та викликають сумніви щодо компетентності оратора. На мою думку, варто виокремити 5 основних правил, які слід пам'ятати юристу:

1. Точність – наше все. Юрист не може вживати терміни, у значенні яких він не впевнений. Також варто звернути увагу на дореч-

ність слів, наприклад, краще замінити «Пане суддя, я вимагаю...» на «Пане суддя, прошу визнати...» [2, с. 29-30].

2. Зрозумілість і доступність. Слід доносити свою думку так, щоб Ваш найсильніший конкурент був здивований Вашими знаннями, але і пересічний слухач розумів про що йдеться. Варто пам'ятати й те, що важливим є правильне формулювання питань опоненту, оскільки це може вплинути на те, наскільки правдиву й розгорнуту відповідь Ви отримаєте. Якщо промова велика за обсягом, структуруйте її за допомогою слів «по-перше», «по-друге».

3. Чистота мови. Оскільки юристів вважають елітою населення, варто подбати про уникнення недоречних слів, іншомовних за позичень, слів-паразитів.

4. Витримання певного темпу та логічних наголосів допоможуть краще сприймати сказане та дають змогу виділити те, що Ви вважаєте основним. Дуже важливим елементом промови є вступ, не дарма його називають «вхідними воротами в справу» [2, с. 6].

5. Різноманітність. Покажіть, що ви компетентні у різних сферах. Наводьте приклади з літератури, мистецтва, історії. Вживайте вислови авторитетних людей, але знайте міру, щоб це не переросло в художній стиль, який не властивий цій професії.

Є чимало прикладів того, як юристи входили в історію не лише завдяки своїм професійним навичкам, вмінням оперувати фактами та застосувати логічні прийоми, а запам'ятались саме вдалими виступами, вмінням влучно сказати. Варто згадати Анатолія Коні, який залишив багато корисних порад і рекомендацій судовим риторам. Він вимагав від прокурора й адвоката логічності, глибокої аргументації, об'єктивного і обґрунтованого розбору доказів. Сила ораторського мистецтва А. Коні виявлялась і в тому, що він умів показати не лише саму подію, але й ті умови, які до неї призвели. Колеги відзначають його прекрасне ораторське мистецтво, оригінальність промов, відсутність шаблону [1, с. 13]. У Коні дар психологічного аналізу поєднувався з даром художника слова. Його промова була багата образами, порівняннями, узагальненнями, влучними зауваженнями. Це все надавало життєвої правдивості, захоплювало слухачів. Відомою є його фраза: «Але намагайтеся говорити добре, любіть і вивчайте найбільшу святиню вашого народу – його мову. Виступайте у всеозброєнні знання того, що стосується вашої спеціальності і на служіння чого ви покликані, а за тим – не брешіть, тобто будьте щирі, і ви будете добре говорити, або, як говорить французьке судова приказка: Вам буде належати увага суду».

Отже, крик – це «мистецтво» мітингів [2, с. 36], а влучне слово і вміння переконати – «хліб» юриста. У промовах юрист має показати свій словниковий запас, бездоганне знання української мови, компетентність не лише у певній ситуації, але й у багатьох сферах життя. Від того, наскільки Ви зможете своєю доповіддю концентрувати увагу аудиторії, суду чи інших учасників процесу, залежить успіх Вашої промови.

Література

1. Молдован В. В. *Риторика: загальна і судова: навч. посібник* / В. В. Молдован. Вид. 2-ге. К. : Юрінком Інтер, 1999. 320 с.
2. Ясинок М. М. *Судові дебати: право, психологія, риторика: монографія*. К.: Алерта, 2014. 171 с.

АНГЛІЗМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Приплюцька Ю.

Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Кафедра прикладної лінгвістики
pryplotska.yuliya@gmail.com

Науковий керівник – **Фаріон І. Д.**, д. ф. н., доц., професор кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Для початку дамо відповідь на запитання: «Що таке англізм?» Англізми – це слова або словосполучення, позичені з англійської мови або утворені за її взірцями. Періодом, під час якого починається зростання кількості англомовних слів в українській мові, вважають 90-ті роки минулого століття. Економічний розвиток та зростання авторитету англомовних країн були значними факторами для зростання кількості англізмів в українській мові та в багатьох інших.

За останні декілька десятиліть англійська мова і справді стала світовою мовою. Англійська є рідною мовою для більш ніж 370 мільйонів і другою мовою для 611 мільйонів, проте ще сотні мільйонів людей знають її, бо це міжнародна мова бізнесу і науки.

Точно визначити кількість людей, що говорять певною мовою та рівень володіння нею, важко, проте, за деякими оцінками, до двох